По конфіскаті — другий наклад.

Ч. 78 (10.461). Львів, четвер 9. квітня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунія 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 дол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Громадяне! Допоможіть голодному селу! Централя пожертв: Центральний Кооперативний Банк (Краєвий Союз кредитовий) — Львів, Ринок 10. Число конта (книжочки) 14.000.

Воєнна атмосфера.

Розмови на тему гарантійного пакту на заході викликують і підсичують воєнну атмосферу на сході. Саме тоді, коли в кабінетах заходу провідні державні мужі шукають прислививої формули гарантійного пакту, формули вирівнання не так французько-німецьких, як радше французько-англійських розбіжностей, — на вулицях сходу відбуваються протестаційні походи, розлягаються погрози, гомонять воєнні оклики. А ці походи, протести, оклики витворюють стан замішання, зроджують і підсичують воєнну атмосферу.

Погребання Англією женевського протоколу зродило думку англьо-франко-бельгійського союзу, зверненого проти Німеччини. Зміцнена на силах Німеччина, зручною політикою видобувшись в значній мірі зі смертельних обіймів версайського трактату, з метою ще більше притупити звернене проти себе вістря, розєднати, а що найменше ослабити єдність союзників, зголосила акцес до заходів встановити мир на заході. Німецькі дипльомати застерегли собі тільки вільну руку на сході, домагаючись ревізії західних границь Польщі в користь Німеччини. Німецька пропозиція, піддержана Англією, поставила в ніякове становище уряд Ерріо. Признаючи, що проблема европейського, себ-то західно-европейського мира є найважнійшим питанням сучасности — та маючи амбіції найти тріві умовини забезпеки для тривожної Франції перед німецькою відплатою, уряд Ерріо не в силі відкараскатися свого польського союзника, який є вічною кулею у ноги Франції.

І звідсіль повстають всі ті неясности та вагання, що з такою непереможною силою абсорбують публичну опінію Европи.

В звязку з німецькими пропозиціями французький уряд вимагає нових пояснень і відповідей. Він настирливо домагається відповіди на такі питання: 1) Чи Німеччина, вступаючи до Ліги Націй, готова прийняти на себе всі зобовязання без застережень? 2) Що думає Німеччина зробити зі своїми східними, а радше з польськими західними границями? 3) Чи Німеччина рішена перевести приєднання Австрії?

В своїм меморіялі з 24. лютого Німеччина зобовязується затвердити добровільно й перестерігати ненарушности східних границь Франції. Французький уряд домагається вияснень і таких самих зобовязань відносно границь Бельгії й Італії. Крім того його проймає журба за долю версайського трактату. Франція бажалаб переперти тезу, що ніякий арбітраж не може зачепити постанов версайського трактату. Та всі ці застереження уряд Ерріо змягчує висновком, що німецько-польські границі можуть бути змінені лише за добровільним порозумінням між заінтересованими державами. А це вказує, що поставлених питань не слід розуміти ультіматично. Навпаки, останнє пояснення про добровільну перевірку німецько-польських границь в суті річи покривається зі зміненою формально (але не змістово!) новою німецькою пропозицією, яка йде в напрямку гарантійного пакту на заході з одночасним промовчуванням, полишенням на боці східних границь.

Справа гарантійного пакту входить у фазу реалізації. І якраз Ерріо підкреслює конечність забезпеки мира в Европі. А це видно з того, що справа пакту відсуває на бік всі инші проблеми. Французький уряд, запрошений през. Куліджом до участи в розоружній конференції, відповів, що у нього на першому пляні стоїть справа безпеки. Колиж вона буде полагоджена, то тоді на чергу прийде розоружна конференція.

Всі ці познаки вказують на те, що справа пакту не лише є конечністю, але що вона вже далеко зайшла у своїй розвязці. Коли що спиняє її остаточне вирішення, то вакантність на становищі голови президента, господаря німецької держави та деяка нервозність у Франції, звязана з нестійністю валюти й наступами національного бльоку проти політики парляментської більшости.

За те Англія вповні приймає німецькі пропозиції. Вона віддає весь свій вплив, всю свою імперіяльну могутність справі гарантійного пакту. Офіціяльний і відповідальний представник британської імперії льорд Чемберлен вірить в щирість німецьких намірів, погоджується на поминення мовчанкою справи німецько-польських кордонів та вдоволяється запевненням Німеччини, що вона силою зброї не буде ревіндикувати Гор. Шлеська і Поморя. Але одночасно, як доносить з Льондону корфантівсько-хадецька „Ржечпосполіта" під датою 1. квітня ц. р. — той же Чемберлен в розмові зі Скірмунтом виразно підкреслив, що *Англія не прийме гарантії польської границі проти Німеччини і СРСР.* Невгомонний Льойд Джордж ставить справу яснійше і різкійше. В своїй недавній промові в палаті громад зі всею прикметною собі безпосередністю підкреслив, що чинником неспокою в Европі є Польща, що вона, користуючись повоєнним замішанням, гарбала на всі боки і у висліді на кожній своїй границі має ірреденту. Альзація викликала світову війну, а Польща має не одну, але кілька Альзацій, а в кожній з них тліють іскри воєнної пожежі.

А все це зроджує нервозність в Польщі, викликує замішання, насичує громадську атмосферу міязмами воєнщини. В польській пресі мабуть тільки з тактичних мотивів, просто ставиться питання: Війна чи мир? А поруч з тим Польща, втиснена між двома бльоками, німецьким і радянським, тужливо линє поглядом до своєї французької опікунки і поквапно ловить всі вістки, що вказують на менше або більше хитання французького уряду в справі гарантійного пакту. Колиж в останнім часі виявилося, що ходження поміж дощ з Ерріо й картелю лівиці все таки є більше формального значіння, а фактично французький премієр схиляється до підписання пакту, — в польській пресі розпочалася кампанія проти французького уряду. Перед очима Франції ставиться перспективу повторення Садової і Седану, вказується, що Висла є східним Реном, а вкінці йдуть таки неперебірчиві напади на Ерріо, вказуючи, що його політика веде до війни. Тільки тверді прийоми Пуанкаре супроти Німеччини забезпечують мир.

В цих міркуваннях і нападах проявляються тривога й переляк за найблизшу будуччину. Бо західно-европейський пакт означує ніщо инше, поминаючи дипльоматичну софістику, як тільки перевірку границь на сході. В цій скруті кинулась Польща шукати нових основ своєї політики. Зявилися голоси й намагання дійти до якогось modus-а vivendi зі сусідами. І справді заключено торговельну конвенцію з Чехословаччиною. Та тут найважнійшим стало питання укладу відносин з СРСР. І тут все складалося якнайкраще. Гарантійний пакт з Німеччиною означує значне відхилення від провідної лінії рапальського договору. Тим самим СРСР. при зручній політиці Англії може в близчій або дальшій будуччині втратити певного союзника в центрі Европи. Покривдженою почувається Польща. Вже це одно настроює СРСР., а вірнійше кажучи російських дипльоматів, взяти під свій покров „покривджених". Прихильно у відношенні до Польщі говорив недавно Чічерін і Риков в Тифлісі, ще прихильнійше відзивався гр. Скшиньскі в комісії закордонних справ польського сойму. СРСР. хотів полякати Німеччину, а Польща Францію можливістю польсько-радянського порозуміння. Але „патріотичний" вчинок Мурашка розвіяв ці надії. Саме тоді, коли ще не прогомоніли відгуки протинімецьких демонстрацій у Варшаві, Познані і в офіціяльному Львові, а вже розколисалася Москва, Ленінград, Мінськ, Харків, Київ і Одеса могутніми протипольськими демонстраціями. Вчинок Мурашка щонайменше на якийсь час похоронив думку про наладження добрих сусідських відносин між Польщею і СРСР.

Демонстрації й маніфестації в Росії, на Україні й Білоруси проти Польщі та протинімецькі демонстрації в Польщі пересичують атмосфару воєнними окликами і погрозами. Та можна бути певним, що в створених умовинах валютової кризи і голодової катастрофи від слів до діл дуже далеко.

Ф. Ф.

За океаном.

„Обєднання" про краєві справи.

Голодному галицькому селу. — Апель до українських церковних владик. — Поклик до жертв.

В українських часописах в Америці появився комунікат з засідання Екзекутиви Обєднання українських організацій в Америці з дня 2. березня ц. р., в якім переказуються усі справи, над якими радила Екзекутива, а які торкалися положення в старім краю, і подаються ухвали в тих справах.

На першому місці представлено справу голоду на українських землях під Польщею. Рішено, в порозумінню з усіми головними українськими організаціями і їх органами розвинути пропаганду для допомоги голодуючому селянству, порушити цю справу на Конференції Українського Народнього Союза і відчинити сталу рубрику жертв під назвою: „Голодуючим на українських землях під Польщею".

У церковних справах Обєднання

Red. czas. „Dilo" Pr. 248/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo" Nr. 72 (10.441) z dnia 1. kwietnia 1925 r. w artykułach pod tytułem: 1) „Swiato kultury" od słów: My ponewoleny!... do końca tego artykułu. 2) na stronie trzeciej, w kolumnie drugiej i trzeciej u góry a) tytuł artykułu b) od słów Procea Kowalenka... do końca tego artykułu. 3) „Presa" a) między słowami: prosto... z wyanowkamy, b) armiieju... a: 2 prywodu zawiera znamiona ad 1) zbrodni z § 65 a) u. k. i występku z § 298 u. k., ad 2) a) występku z art. VIII. z 17. grudnia 1862 Dzpp. t. 8 ex r. 1863, ad 2) b) występku z § 300 uk., ad 3) zbrodni z § 202 uk. uznał dokonaną 31.III. 1925 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 18. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów, dnia 2. kwietnia 1925 r.

Hawel.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 246/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prasowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 73 (10.444) z dnia 2. VI. 1925. w artykułach pod tytułem 1) „Rewizji ta aresztuwannia sered: Ukrainciw" a) między słowami: opinja... a: Bo jak, b) od słów: Z usijeji... do końca tego artykułu. 2) „Psychoza?" a) między słowami: znak... a: W polśkych, b) od słów: Czy można... do końca tego artykułu. 3) „Nowynky" w notatce „Fabrykacja memoriałiw" między słowami: molodi... a: Zacikawieni. 4) „Ohołoszennia" w notatce „Pobasaka" między słowami: za oboronu... a: Bassarabwci zawiera znamiona ad 1) i 2) zbrodni z § 65g) u. k., ad 3) występków z § 298 i 3.2 uk. ad 4) § 300 u. k. uznał dokonaną w dniu 1. VI. 1925 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 i zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 2. kwietnia 1925 r.

Hawel.

приєднюються до протесту українського громадянства в краю проти насильного накидування целібату в українській греко-католицькій церкві, звертає увагу на шкідливість для української церкви і українського народу конкордату Польщі з Ватиканом і апелює до наших церковних ієрархів, щоби вжили заходів для вратування 500 українських церков на Холмщині, Підляшу, Поліссю й Волині, насильно перемінених на польські костели.

В справах шкільних Обєднання звертає увагу, що перед краєм лежить важке завдання оборони українського шкільництва перед польонізацією і накликує українське громадянство в Америці, щоби своїми обильними жертвами допомогло успішно виконати те завдання. Далі згадується про потребу допомоги політичним і військовим емігрантам в Чехословаччині на поворот до краю, про допомогу для хорих емігрантів і для політичних вязнів в краю.

Польський сойм.

Дискусія над законом про побір рекрута в 1925 р. — Атак „Визволення" на ґен. Сікорского. — Промова посла Назарука. — Відповідь ґен. Сікорского. — Коняче слово пос. Лібермана з ППС за приняттям закону.

Дня 3. квітня приняв варшавський сойм у третьому читанню закон про побір рекрута в 1925 р. У дискусії над законом перед голосуванням як перший забрав голос посол Медзінські з „Визволення" (резервовий полковник). Він вийшов зі заложення, що не кожному міністрові можна дати рекрута. Вправді його дається не міністрові, та всетаки міністр має рішаючий голос в тому, як і на що вжиють рекрутів. Міжнародна ситуація є того рода, що границі Польщі — і то поважно — загрожені. Щоби ті границі зберегти, на це потрібно сильної та боєздатної армії. Але на це потрібно не тільки доброго міністра військових справ і не тільки фінансової спроможности держави, але й доброго, відповідаючого своїм завданням, міністерства внутрішніх справ. Такого свідомого своїх великих завдань міністра внутрішніх справ саме не має Польща. Польща є державою, яка має величезне число населення инших національностей, що входять до складу польської армії і то на „кресах", які можуть легко стати тереном воєнних операцій. Були, на думку посла, якісь малі спроби приєднати для Польщі симпатії „кресового" населення законами про мову і школу, покликано навіть окремого міністра, що мав заінятися санацією відносин на „кресах", але на тому тільки й скінчилося, бо міністр не в силі зробити нічого путнього, а уряд не вважав за доцільне відперти його добрі наміри. При таких обставинах роля військового міністра є дуже важка. Щоби її виконати, на це треба великого вожда, людини, яка звернула би особливу увагу на боєву сторону армії. Генерал Сікорскі має всі дані на політика, на дипльомата (?!), але не має їх на військового міністра. Цеж він заявив у Парижі, що СРСР не є для Польщі небезпечним, бо там поза 150.000 чекістів не можна говорити про боєву силу. Цеж він у Парижі займався більше політичними справами, інформаціями про санацію польського скарбу і т. п., ніж військовими ділами. Через те й не осягнув він у Франції у військовому відношенню майже нічого. В инших державах крім міністра війни є ще й начальний вождь армії, який веде її боєву підготовку, а в Польщі вождя з армії усунено. Пілсудскі поза армією завдяки теперішньому міністрові. В польській армії кільканайцять тисяч жовнірів буде вправлятися в чищенню офіцерських чобіт, других кільканайцять у вартівничій службі, а ще кілька тисяч підофіцерів у писанню канцелярійних папірчиків — а всі вони не матимуть часу вивчитися боєвої служби. З огляду на все попище „Визволення" поставило вотум недовіря для ґен. Сікорского, але за законом голосувало.

Посол Назарук промовляв від українського клюбу. Він заявив, що для всякого зрозуміла польська боязнь за свої границі, всякому ясно, що краще для Поляка заплатити податок крови ніж втратити незалежність. Та давати податок крови чужій державі побідженими — це найтрагічніший момент у цій справі. „Колись і, Ви, Поляки були роздерті на три части. Під чужими державами Ви розвивалися: економічно під Росією, політично під Австрією а навіть під Прусією Ви скріпилися. А що ж ми маємо під Польщею? Маємо екстермінаційну політику на кожному полі. В польській армії служить до 50.000 українських жовнірів, що виносить одну четвертину рядових жовнірів і підстаршин. Спитаю пана міністра, скільки є в польській армії ґенералів, офіцерів, підофіцерів Українців? Відношення держави до українського народу вимагає, щоби в польській армії була одна четвертина ґенералів, офіцерів і підофіцерів Українців (*Голос: будуть, як дослужаться!*), щоби жовнірами Українцями проводили також офіцери. Доступ до армії українських офіцерів і підофіцерів виливає з рівноуправнень конституції, до яких ми Українці зголошуємо свої претенсії, якщо неминучим є наш побут під Польщею на протязі літ. Не можемо далі погодитися з екстермінаційною політикою, яку примінює мін. військових справ шляхом приділювання жовнірів-Українців до військових відділів, закватерованих у Конгресівці та у західних частях республики. Вимагаємо виділення жовнірів-Українців у окремі відділи, закватерування їх на наших українських землях і віддання проводу над ними українським офіцирам і підофицирам, иншими словами зголошуємо домагання створити територіяльну українську армію (*голос: хто Вам то написав?*) Я сам написав. (*пос. Хотицький: що Вас те обходить, хто написав? Краще слухайте та навчіться чогось розумного!*) Ми знаємо, що ви на те не підете і тим самим стверджуєте, що сієте між українським народом невдоволення та роздразнення. Український Клюб не годиться на примусовий побір рекрута.

Міністер Сікорскі реаґував перш за все на закиди зроблені йому пос. Медзінським. З промови виходить, що тільки він, ґен. Сікорскі, дбав все про боєздатність армії, він боровся і нині бореться з інституцією ординансів. Він видав розпорядок, на підставі якого не можна брати жовніра на офіцерського ординанса доти, доки не покінчить шість місяців боєвої підготівки. Він бореться і з надмірним використовуванням жовнірів до вартової служби. Він підготовив проект, щоби ввести 500 цивільних сторожів, які зможуть заступити вартову службу аж 3000 жовнірів.

Накінець він був і тим, що боровся і бореться з надмірно розвиненим бюрократизмом польської армії. Ані на промову посла Назарука ні на ті місця промови Медзінського, що відносились до національного складу армії, міністер не зволив реаґувати. Щож до його „успіхів" у Парижі, то заявив, що вони великі, але їх на публичному засіданню не можна обговорювати.

Цим разом ґен. Сікорскі найшов величезну підтримку з боку реакційної правиці. Видно, що з нею дуже зблизився та спалив усі мости за собою, що вязали його ще так недавно з т. зв. польською лівицею.

Пос. Ліберман (ППС), як треба було надіятися, цілковито піддержав теперішнього любимця правиці ґен. Сікорского і виголосив палку промову в обороні польського мілітаризму. „І тому голосуючи за контингентом рекрута — — кінчив соціаліст Ліберман — маємо те глибоке пересвідчення, що сповняємо добрий обовязок соціялістів, бо атака на Польщу, напад на наші границі, є кінцем европейського мира, є це викликанням великої різні, в якій втопиться і згине і демократія і соціялізм."

По скінченню під оплески реакційної правиці цеї високопарної промови, ППС віддала свої голоси за приняття закону і за довіря ґен. Сікорскому.

Проти довіря голосували „Визволеніє", національні меншости, комуністи і незалежна польська партія.

По широкому світі.

Французький уряд вислав дальо вигладжену відповідь на німецьку ноту в справі порозуміння.

Німецькі праві партії мали поставити своїм кандидатом на президента Гінденбурга, замість Ярреса. Покищо ця звістка непотверджена.

В Італії панує вдоволяючий настрій по останніх промовах Муссоліні. Муссоліні перебрав покищо міністерство війни, по димісії міністра.

Бельгійський кабінет подався до димісії.

Японія підготовляє пляни до будови нових воєнних кораблів.

Сербський уряд має намір звільнити всіх інтернованих провідників хорватської селянської партії.

Франц. посол Поль Бонкур, що мав приїхати до Польщі від імени „Ліґи прав людини", відложив свій приїзд.

Проти Троцького і його політики виступив на останнім засіданні центр. екзекутиви комуніст. Інтернаціоналу — Бухарін.

Як переведено шкільний плебісцит?

Вияв громад Бережанщини, які внесли шкільні декларації з домаганням української мови навчання:

1. Августівка внесено 46 декларацій в імени 68 дітей, 2) Базниківка 40 дек. за 43 діт., 3. Баранівка 26 дек. за 42 діт., 4) Бережани 67 дек. за 110 діт., 5) Бишки 90 дек. за 145 діт., 6) Будилів 43 дек. за 53 діт., 7) Буще 45 дек. за 68 діт., 8) Вербів 141 дек. за 203 діт., 9) Вибудів 59 дек. за 70 діт., 10) Вимислівка 39 дек. за 61 діт., 11) Вільхівчик 52 дек. за 68 діт., 12) Вулька 50 дек. за 86 діт. 13) Гиновичі 52 дек. за 68 діт., 14) Городище 69 дек. за 30 діт., 15) Глинна 87 дек. за 119 діт., 16) Жовнівка 43 дек. за 53 діт., 17) Жуків 66 дек. за 86 діт., 18) Дикчанець 34 дек. за 42 діт., 19) Двуща 39 дек. за 48 діт., 20) Дубще 62 дек. за 80 діт., 21) Двірці 15 дек. за 21 діт., 22) Золочівка 62 дек. з 78 діт., 23) Каплинці 39 дек. за 49 діт., 24) Кальне 42 дек. за 54 діт. 25) Козова 59 дек. за 76 діт., 26) Козівка 42 дек. за 56 діт., 27) Конюхи містечко 59 дек. за 82 діт., 28) Конюхи середні 53 дек. за 67 діт., 29) Конюхи кут 58 дек. за 73 діт., 30) Комарівка 30 дек. за 40 діт., 31) Козлів 49 дек. за 66 діт., 32) Котів 67 дек. за 85 діт., 33) Краснопуща 35 дек. за 40 діт., 34) Криве 98 дек. за 126 діт. 35) Куряни 51 дек. за 65 діт., 36) Куропатники 64 дек. за 84 діт., 37) Лапшин 154 дек. за 200 діт., 38) Лісники 70 дек. за 94 діт., 39) Литятин 39 дек. за 42 діт., 40) Медова 20 дек. за 40 діт., 41) Мечищів 62 дек. за 87 діт., 42) Нараїв місто 65 дек. за 97 діт., 43) Нараїв село 76 дек. за 124 діт., 44) Олесин 54 дек. за 77 діт., 45) Поручин 88 дек. за 128 діт., 46) Посухів 52 дек. за 69 діт. 47) Потік 88 дек. за 128 діт., 48) Поточани 62 дек. за 91 діт., 49) Потутори 54 дек. за 63 діт., 50 Плавуча Велика 69 дек. за 82 діт. 51) Плавуча Мала 47 дек. за 57 діт., 52) Підвисоке 36 дек. за 47 діт., 53) Плотича 73 дек. за 103 діт., 54) Рай 46 дек. за 69 діт., 55) Рекшин 47 дек. за 74 діт., 56) Рогачин село 49 дек. за 55 діт., 57) Рибники 66 дек. за 95 діт., 58) Саранчуки 60 дек. за 79 діт., 59) Слобода Золота 91 дек. за 132 діт., 60) Слобідка 60 дек. за 80 діт., 61) Стриганці 62 дек. за 85 діт., 62) Таурів 38 дек. за 47 діт., 63) Теофіпілька 32 дек. за 41 діт., 64) Тростянець 53 дек. за 68 діт., 65) Урмань 50 дек. за 67 діт., 66) Хоробрів 39 дек. за 51 діт., 67) Хоростець 43 дек. за 55 діт., 68) Цеців 85 дек. за 104 діт., 69) Шибалин 54 дек. за 68 діт., 70) Шумляни 32 дек. за 48 дітей.

Разом внесло 70 громад 3994 декларацій в імени 5401 дітей.

Декларації внощено до Повітової Ради Шкільної на руки інспектора через У. П. Т. в Бережанах. Канцелярія У. П. Т. виготовляла списки батьків чи правних заступників дітей в трьох примірниках та при відповідному відношенню через свойого делеґата передавала до інспектора. Всі декларації понумеровані, діти підраховані. Канцелярія інспектора декларації перераховувала,

М. ВОЗНЯК.

24)

Шевченко й княжна Репніна.

Пересилаючи 3 (15) липня гроші за розпродані примірники „Тризни", користувалася княжна Репніна нагодою, щоб побалакати з Шевченком. Одержавши його письмо, вона часто молилася за нього чи то за успіх його справи. Нетерпеливо ждатиме вістки від нього. Надіялася на його дружбу й висловлювала переконання, що Шевченко поспішиться потішити її листом, як тільки він сам буде спокійний. Написавши кілька слів про своїх, зазначувала, що коли побачиться з Марусею Селецькою, запитає її, чи продані всі примірники „Тризни". Може це станеться на Петра й Павла в Мосівці. При згадці останньої писала княжна: „Мосівка нагадує мені сумні хвилини, в котрі моя щира прихильність до вас давала мені й бажання й навіть право говорити вам правду, одначе я цього не виконувала, бо бачила, що саме в ті хвилини ви були звичайно нещирим і ненастроєним на мій лад, але більше робили міну, що я вам сприкрилася, як гірка редька, й що роля вашого сумління, яку я собі присвоїла, видалася вам непозволеним завоюванням — просто присвоєнням. І скільки разів свята правда, — а її ніяк не можу згодитися назвати суворою, хочаб і була дуже строгою, — скільки разів вона рвалася з моєї душі на уста, бажаючи, деколи сподіваючися, що буде доступна вашій душі, що буде прийнята як найкращий доказ сестриної дбайливости, що, не зважаючи на знаряд, який нагадує нам про ціль нашого життя та про вічні надії — знаряд слабий і гріховний, — ви з молитвою в серці та з сильною волею возьметеся за своє перепиховання, поліпшите, освятите при помочи Господньої ласки все прегарне, все святе, все велике, чим вас так щедро наділено, й викоріните згубну ваду, що вниз вас хилить. О не кажіть, що на вас нападають люде: тут не заздрісники, не падлюки — ваші обвинувачі. Я не думаю про вас на підставі оповідань, я не осуджую вас, але я зо сміливістю, яку повинна б була мати значно давніще, бо давно вже ви в числі моїх приятелів, кажу вам, як братові, що нераз, що занадто часто я бачила вас таким, яким не бажалаб вас бачити ніколи... Вибачте за мою щирість, вибачте за мою докучливість! Зрозумійте безкористне почування, що водить моїм пером*).

Один із дальших листів княжни з 22 жовтня — 3 листопада писаний під знаком росписаної передплати на „Живописную Украину". „О як щиро я бажаю вам — писала княжна — успіху для вашої святої справи! Не тратьте надії, трудіться й доложіть усього вашого старання, а ми тут будемо старатися помагати вам, скільки буде можливо". А згадавший, що від Закревських вона нічого не одержала, писала княжна далі: „Ваше нещастя, що ви звязалися з цими пустими людьми. Кудиб краще для духової вашої людини зблизитися з Капністом і його жінкою, що так багато наділені й розумом і справжньою освітою й душею. Чи не можна зрозуміти вислів: „вино веселить серце людини" в духовім змислі? О, так, легкодушність це страшне нещастя! Але й те вже багато, що ви знаєте себе; зостається не пестити освідомленої слабости, а узброїтися проти неї. Знаряди: віра, користні зайняття й товариство чисте, святе, виборне. Чому ви завсіди згадуєте про Мосівку? Скажіть, чи не називає вам сумління й инших місць, де ви легкодушно захоплювалися негідним і негідними? Не гнівайтеся на мої вічні проповіди: Я вас занадто щиро люблю, щоб не говорити правди. Але вибачте! Хай буде у вашій душі світло!**)

Кілька дальших листів присвячені справі „Живописн-ої Украин-и": поширення програми передплатних білєтів і просьби прислати примірники по виході. В листі з 20 грудня 1844 р. — 1 січня 1845 р. стверджувала княжна, що Шевченкові листи викликали в неї болісне вражіння. „Я так раділа з вашого лету, писала княжна, — але ось ви вже знов опустили крила, та впали всі від тягару вашої легкодушности на землю. (Не гнівайтеся, все дозволено щирій дружбі). Живіть душу попевше тим, що Бог ніколи не зоставляє тих, котрі покладають на нього надію до кінця, по друге, що коли ви маєте багатьох незичливців у Петербурзі, а може й тут, то ви можете уважати себе щасливим, що багато чесних і теплих душ бажають вам добра". Зазначивши, що з невдоволенням довідалася вона від брата, що Закревський одержав лист від Шевченка, писала княжна далі: „Я сподівалася, що ви вже не листуєтеся з ним. Я цього знайомства дуже боялася для вас. Любіть, скільки вам подобається, Капніста, Бурковського, Галагана, Пл. Лукашевича, з ними все гарне, благородне, що є у вас, розвиватиметься щораз більше; вам буде добре й усім вашим щирим приятелям радісно. З якою розважністю й заразом теплим спочуванням цінив А. Лизогуб ваші українські твори і який мене жаль бере, що ви незнайомі з ним особисто. Ще прощаючися, прохала княжна поета: „Не тратьте надії, ради Бога, ради душевного вашого спокою ви повинні дійти до своєї цілі".*)

(Продовження буде.)

*) Також ст. 161—2.

**) Також ст. 163.

*) Також, стор. 165—6.

стягала в книгу впливів та повертала другий примірник відношення з відповідним ствердженням та числом протоколу. Всі потвердження внесення деклярацій остемпльовані переховуються.

Як з повисшого представлення виходить, внесла кожна громада бережанського повіту, де була для цього законна можливість, жадання української викладової мови. Не внесли такого жадання лиш громади: Підвисоке. Демня, Гутиско, Рогачин місто, Геленків, Викторівка і Юзефівка. В жадній з тих місцевостей нема $^{1}/_{4}$ українського населення та 40 українських дітей. Рогачин місто і Геленків та Надорожнів перевели у себе вправді плебісцит, який виказує лиш 21 українських дітей, бо в цілій школі усіх дітей є лиш 25.

Плебісцит відбувався при великім зацікавленню населення. Місцеві урядові чинники, головно війти, ставили майже на кожнім кроці перепони, але супроти рішучої і завзятої постави населення мусіли уступити. Війт в Поточ нах всупереч кількакратним наказам бережанського старости відмовлявся від легалізації. Війт в Бущу залегалізував вправді деклярації, але забрав їх зі собою і передав їх інспекторові. Не довіряючи війтові, громадяни Буща приїхали в передостаннім дні плебісциту в числі 46 до Бережан і залегалізували вдруге свої підписи. Подібно малася справа з громадами Лісники і Плішків, які рівнож в суді мусіли легалізувати підписи. **Зазначити треба, що на загал цілу акцію переводило у себе само селянство.** За виїмкою кількох священиків, які ревно занялися цією справою, деякі священики зовсім усунулися від тої акції, а деякі пр. парох в Таурові навіть не підписали деклярацій для своїх власних дітей, що ходять до сільської школи!

Рівнож вповні вдоволяючо перейшов плебісцит в справі гімназії в Бережанах. Усіх деклярацій підписано поверх 200, з чого з самого бережанського повіту 159. З бережанського повіту всього 5 (пятьох) батьків, що мають діти в бережанській гімназії, не підписало вимаганої законом деклярації.

15 с. м. здержується висилку часопису тим ВП. передплатникам, що залягають з передплатою за біжучий місяць. Передплата на біжучий місяць 4·20 зол.

НОВИНКИ.

— **Конфіската** вчорашнього числа нашого часопису торкнулась двох місць вступної статті „Prima Aprilis" і закінчення статейки „Масові арештування на Волині".

— **Поневолена мова.** Недавно на засіданні буджетової комісії польського сойму міністр судівництва Жихлінські відповів на інтерпеляцію українських послів внесену з того поводу, що в карному процесі проти „Бессарабівців" львівський судовий трибунал не дозводив відчитати акту обвинувачення в українській мові. У своїй відповіді міністр признав, що львівський судовий трибунал поступив в даному випадку неправильно, всупереч обовязуючому язиковому законові, все ж таки міністр виправдує цю протизаконну поведінку львівського судового трибуналу тою обставиною, що — як поінформував міністра львівський прокуратор — „у Львові істнує традиція боротьби в обороні польської мови". З конечности здержуємося від коментарів, бо всякі можливі коментарі були би з одного боку за слабі, з другого боку зовсім зайві.

— **Масові політичні процеси на Волині.** В місяці червні ц. р. перед окружним судом у м. Рівному відбудеться нараз розправа проти 147 Українців, обвинувачених за приналежність до „Української Народньої Повстанчої Організації" (УНПО). З них 60 сидить ще й досі в тюрмі, а 83 випущено тимчасово на волю за кавцією. Крім обвинувачених мають покликати до розправи біля 500 свідків. Акт обвинувачення вже розсилається. Розправа розписана на шість тижнів в замковій палаті князів Любомирських. — Крім цього в Кремянці Подільському приготовляється великий політичний процес проти 80 Українців, арештованих за приналежність до „Української Революційної Повстанчої Організації" (УРПО). Всі вони вже давно сидять у слідчій тюрмі. — Тепер на Волині знов ідуть нові масові арештування Українців на політичному підкладі.

— **Ucrainica.** У „Прагер Прессе" з дн. 3. ц. м. у відділі „Slavische Rundschau" поміщено замітки про „Науковий трьохмісячник українознавства" виданий Всеукраїнською Академією Наук у Києві під редакцією М. Грушевського; далі звістка про переклади Шевченківської „Гамалії" та „Заповіту" на англ. мову, поміщені у „Народній Волі" (Скрентон, Злучені Держави).

— **Земельний страйк.** Земельний страйк, що повстав у польських воєвідствах, представляється нині так: у повіті Вонбжеськім страйкує 85 проц. фільварків; в Іновроцлавськім 60 проц.; у Бродницькім страйкують усі фільварки з виїмком 12 малих; у Хелмінськім майже всі; у Любавськім 60; у Свіцькім 50 проц.; у Картуськім 22 на 25. Страйк ослаб лише у пов. Гнезнськім та Торунськім.

— **Злидні наддніпрянських студентів-емігрантів.** Громада Студентської Еміграції з України в Кракові, звертаючись до Українського Т-ва допомоги Емігрантам з України у Львові, повідомляє про сумний матеріяльний стан емігрантів-Українців, учнів вищих шкіл у Кракові. Як на приклад цього сумного стану Громада вказує на випадок трагічної смерти студента Романівського, який покінчив з собою 27. січня в Кракові через брак матеріяльних засобів. В звязку з цією заявою Управа Українського Т-ва допомоги емігрантам з України (Руська 3, III. п.) звертається до громадянства з проханням вказувати вільні посади і можливу працю для безробітних Українців-емігрантів у Польщі.

— **Голос про підвишку пашпортів.** Урядова комісія у Варшаві, що має на меті досліджувати зріст цін, прийняла рішення, що підвишка пашпортових оплат є недоцільною тому, що не матиме впливу на зменшення дорожнечі у краєвих купелевих місцях, а відібється лише на найбіднішій суспільности. Адже саме бідаки, які хотіли би покористуватися дешевшими купілями за кордоном, будуть приневолені стягатись з останнього, щоби... відпочивати дома. Як погодити такий офіціяльний погляд з поглядом тих, що приймали закон про підвишку пашпортів?

— **Арештування авантурників.** Віденська поліція арештувала якогось шлюсаря Павелкевича, родом із Станиславова, якого житєпис подабає на кінематографічний роман. Під фальшивими пашпортами обїхав він увесь світ, працюючи як злодій та вломник, тричі вертаючись до Польщі і тричі дезертируючи з маринарки та... поліційної служби. В р. 1919 служив як поліційний урядовець до кримінальних справ у Львові! Одночасно з цією пікантною історією польські часописи подають звістку про арештування бувшого бурмістра Володимира Волинського: Петерлея, що накравши силу гроша, виїхав до Лодзі і там забавлявся.

— **Злобний гуморист.** У польських часописах появилась обява від фірми відомого ресторану Шкоброва, який запрошує своїх гостей на безплатну пробу новоо вироблених горілок та лікерів. Видко, що автор оголошень мусів мати дуже на серці властителя цієї фірми, а властитель мав надто багато гостей, які хотіли пити за дурно, коли оба платили за відповідні заяви в часописах!

— **Бійка жандармерії з робітниками.** Гірнича секція міжнародньої організації професіональних союзів скликала в Моравській Остраві кілька віч, на яких мали обговорювати страйкову ситуацію. Коли робітники хотіли відбути збори у самім центрі міста, поліція зупинила похід, а тоді з юрби впало каміння та стріли на поліцію. Команданта важко ранено, вбито двох робітників, а ранено пятьох.

— **На світі і в нас.** Попав у нашу редакцію цінник огородних і квітових насінь фірми I. C. Schmidt, Erfurt, написаний зразковою українською мовою. Так розуміють своє діло Німці. Де би в нас, якась „близькосусідська" фірма зважилась на таке джентельменство і на таку культуру!

— **Смерть тенора.** У Ніцці помер славний колись тенор Іван Решке в 72 р. життя. Коли його европейська слава як тенора трохи прибляла, він оснував школу співу в Парижі і був відомий як учитель, що виховав велику скількість славних артистів.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Мін. зем. реформ подався до димісії.

Мін. земельних реформ Копчинські подався до димісії. Премієр димісії не прийняв. У соймі, колах числяться з тим, що по святах премієр приступить до реконструкції кабінету. Передусім наступить зміна на становищі мін. зем. реформ і торговлі.

Перед упадком Еріо.

Паризькі а також англійські часописи вибір Мільрана вважають признакою недалекого упадку уряду Еріо.

Розвязання франц. парляменту.

Промову Еріо у Фонтенблью вважають загально заповідю розвязання парляменту. Еріо натякнув, що може послідувати розвязання палати депутованих і сенату.

Гінденбург таки кандидує.

Гінденбург, якого правий бльок поставив як кандидата на през. Німеччини, заявив, що кандидатури не приймає. Заявився за кандидатурою Яреса.

Всетаки праві партії не покинули думки кандидатури Гінденбурга. Г. і згодився остаточно кандидувати, під услівям, що його кандидатуру поставлять усі праві партії. Гінденбург матиме крім голосів, кі впали на Яреса, також голоси поважної народньої партії.

Чемберлен про зміну договорів.

У промові, виголошеній в Бермінгем, заявив Чемберлен, що підписання женевського протоколу не запевнило би зовсім світової безпеки. Найліпшою безоглядною запорукою мира є порозуміння з бувшими неприятелями і взаїмне пошанування й охорона границь. Зміна мирових договорів може послідувати після довшого часу. Слід зазначити, що всі держави відчувають потребу зміни договорів.

Біржа.

Львів, 7. квітня 1925.

Амер. дол. 5·18 — 5·18½, канад. дол. 5·15 — 5·16, ческі кор. 0·15½ — 0·15¾, леї 0·02½ — 0·02¾, франц. франк 0·27¼ — 0·27½, швайц. фр. 1·00 — 1·01, анг. фунт 24·50—22·60.

Гроші.

Золото. 20 кор. 21.70—21·80, 20 франк 29·60—19·80; 20 марк. 24·80—25·00; 10 руб. 26·80—27·00.

Історія і відновлення памятника Т. Шевченка у Винниках.

За ініціятивою тодішнього голови читальні „Просвіти" нотаря Вол. Левицького в 1912 р. завязався комітет громадян Винник для збудування памятника Шевченка. Проект памятника виконав інжинір-архітект Лушпінський. Читальня „Просвіти" відступила площу під памятник а громадяне Винник зложили понад 2.000 кор., коштом яких вибудовано памятник. Відслонення відбулося в червні 1913 р. при великім здвигу народа з повітів львівського і сусідних. Зі Львова повіз учасників окремий потяг. Були навіть заступники української краківської громади (Богдан Лепкий).

В листопаді 1918 р. місцеві польські підростки за намовою..., які їх сторожили, приставили драбину і молотками відбили ніс і вуха погруддя. Коли в квітні 1919 р. другим наворотом Поляки заняли Винники, тоді долотами відбито ціле лице погруддя. (Хто і під чиїм проводом, пропускаємо з огляду на цензуру. Світлини знищеного памятника переховані, як також і сама погруддя).

Ідею віднови памятникаподало громадянство Винник 1920 р. і на відному призначено чистий дохід з 1-го поважного Шевченківського концерту, який уявляв собою на тодішній час поважну суму, та яку зложено папцу „Сокола" з тим, що „Сокіл" має відповідно причинитись до віднови памятника.

В 1924 р. утворено комітет віднови, головою котрого був господар Тома Магаляс, його погруддя виконав артист-різьбар Козелко і 7. мая 1924 р. вніс комітет просьбу до старости на дозвіл святочно відслонити памятник в день 25. травня 1924 р. Кількакратні депутації одержали відмовну відповідь.

Відклик до воєвідства та депутація комітету під проводом п. Кемкевича у воєводи була рівнож безуспішна. На заміти депутації, що воєвода не відноситься до Українців так як до Поляків, бож дав дозволення на відслонення памятника Бартоша Гловацкого з процесіями, музиками та иншими парадами і на заміти, що Винники—село чисто українське і що така поведінка викличе обурення з боку українського громадянства, воєвода давав відповідь, що він мусить числитися „z opinią narodowości polskiej". Обіцяв дати дозвіл щойно в осени, якщо польсько-українські відносини „поправляться" і то лише на льокальне скромне відсвяткування. Депутація не згодилася на це і заявила, що на знак протесту забє новий памятник дошками, що дійсно негайно зроблено.

Місцевий комісар зажадав від голови комітету усунення дошок до трьох днів. Комітет відмовив жаданню комісаря та вислав депутацію до старости. Староство годилося на відслонення та лише льокальне. Комітет вніс знову подання в жовтні 1924., яке староство полагодило 28 березня 1925, дозволяючи на відслонення в розмірах обмежених без запрошування замісцевих участників з такою програмою свята: 1. Відспівання „Заповіту" Т. Шевченка. 2) Промова о. декана Гр. Гірняка. 3) Відслонення памятника Т. Шевченка. 4) Зложення вінців місцевими українськими товариствами. За додержання умов цього дозволу і збереження спокою та публичного порядку староста зробив відповідальним комітет.

Дня 29. березня по богослуженню в церкві рушив величавий похід вул. Шевченка в слідуючім порядку: на чолі сокільська місцева музика, чета Сокола, відпоручники з вінцями, делегати місцевих товариств, далі громадянство Винник, усе в чварках. Народу було около пятьох тисячів. Під памятником відспівав місцевий хор „Заповіт", промову мав о. декан Гірняк; підчас його промови, голова комітету Т. Магаляс відкрив погруддя Шевченка. Складано вінці від читальні „Просвіти" Кружка УПТ., Сокола, Кооперативи та від кол. членів української армії. Місцева сокільська музика відограла „Боже великий єдиний" а публика відспівала „Ще не вмерла Україна" і розійшлися додому. Зі Львова загостив на свято голова „Просвіти" дир. М. Галущинський.

Вечером тогож дня о год. 7. відбувся Шевченківський концерт. Промовляв голова місцевої чит. „Просвіти" Степан Кісь, далі слідували вокальні точки мішаного місцевого хору під зміною батутою дірігента п. Василя Сохора при фортепяновім супроводі, п. Льва Туркевича зі Львова, який своїми двома гарно відіграними сольовими точками причинився до більшого звеличання свята.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист у добі лихоліття!!

Всячина.

Скількість випитого пива. Появилася свіжа міжнародня статистика, скільки і де пють пива. На першім місці стоїть Бельгія, де припадає річно 160 літрів на особу, далі Англія — 81 літрів, Данія — 69, Німеччина — 48, Чехословаччина — 47, Австрія — 45, Швеція — 31, Швайцарія — 30, Норвегія — 30, Франція — 25. Ясно що скількість випитого пива не каже ще нічого про скількість консумції алькоголю. На прим. Еспанія, яка йде щодо пива по Франції, стоїть на першім місці щодо горівки. На другім місці йдуть балканські держави і Естонія. До нижчої категорії держав треба рахувати такі як Франція та Італія, з яких перша випиває 143 літрів вина річно на особу, а ця друга та Еспанія йдуть по ній. У статистиці не взято на увагу території бувшої російської держави. Українці напевно зайняли би одно з перших місць у цій статистичній таблиці. Нема сумніву, що найбільше алькоголічними державами слід уважати ті, де пють одночасно всі роди алькоголю у поважній скількости, як на прим. в Еспанії.

Льоґіка і політика. „Cri de Paris" подає таку анекдоту з останнього засідання Ліґи Націй у Женеві. Чехословацький міністр закордонних справ Бенеш почав кілька речень у своїй довгій промові такими зворотами: „Льоґіка домагається, щоби..." або „Льоґіка не дозволяє, щоби..." Підчас цієї промови, англійський міністр Чемберлен підсунув йому записку з такою увагою: „Ми, Англійці, ніколи не твердили, що льоґіка і політика мають зі собою щонебудь спільного".

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Бернард Шов і танок. Відомий англійський 68-літний драматург, Б. Шов, підчас свого останнього побуту на Мадері почав учитись модерних танців, головно — танґа. З огляду на те, що Шов ніколи не танцював, його знайомі звернулися до нього з інтерпеляціями, скільки правди в цій новинці. Шов пояснив, що саме старі люде повинні вчитись танцювати для вправлення своїх задеревілих мязів, а не молодь. Учитель танців Шова в одній із статтей запевняє читачів, що Шов був дуже талановитим і пильним учеником, виявивши в ногах таку саму зручність, як у руках, при писанні. Шов був захоплений своїми успіхами, заявивши: „Відтепер зможу при пробах моїх пєс показати акторам не лише як мають говорити, але і як рухатись".

✝ Посмертні згадки.

Константин Дзьоба, друкарський складач, помер у Львові дня 3. квітня ц. р., переживши 63 роки. Покійний довгі літа працював в друкарні Ставропигійського Інституту, а перед роком п. Яськов, державець цеї друкарні, віддалив його з праці разом з кільканайцятьма иншими робітниками. В молодих літах виступав він на сценах українського театру, а також брав участь в ріжних аматорських виставах, особливо на сцені друкарів, „Зорі" і „Музи". Похорон відбувся в неділю 5. квітня при великій участи товаришів і знайомих Покійного. В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Тов. „Достава", кооператива для виробу і продажі церковних свічей у Львові (філія в Перемишлі), зложила для вдовиць і сиріт по священиках жертву 1000 зол. 1734 1—

Дрібні оголошення.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Кооператива Української Міщанської Каси в СТАНИСЛАВОВІ

просить своїх членів, які з якогонебудь титулу залягають зі сплатами довгу, тойже в найкоротшому часі вирівнали для уникнення судових коштів.

Станиславів 27. III. 1925.

1669 3—3 *Дирекція.*

Звичайні Загальні Збори Тов-а „Українська Бесіда"

зі слідуючим порядком нарад:

1. Відкриття Зборів і відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 2. Звіт уступаючого Виділу. 3. Вибір нового Виділу. 4. Внески і запити.

Львів, дня 2. квітня 1925.

За Виділ Т-ва „Українська Бесіда":

Д-р Ю. Савчак голова. *П. Постолюк* секретар. 1732 1—1

Дирекція почт і телеґрафів у Львові.

Ч. 29.230/7 Львів 3. квітня 1925.

Оголошення.

Дирекція почт і телеграфів у Львові оголошує нагороду у висоті 5 процент від узисканої готівки за зловлення або поміч в зловленню тих, що виконали рабунковий напад дня 27. березня 1925 коло 7-ої години вечер на почтовий віз в подвірю головного уряду почтового у Львові. Зрабована готівка виносить 32.500 зол.

Признання нагороди буде слідувати по признанню Генеральною Дирекцією почт телеґрафів з виключення судової дороги.

1731 1—1 Президент *Інж. Дутчинські* вр

За редакцію відповідає О. Костик — Видає Видавнича Спілка „Діло" — З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10